

Protokół

20. posiedzenia, I. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 16. Października 1883.

Początek o godzinie 11. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zybkiewicz.

Sekretarze: posłowie Dr. Stanisław hr. Badeni, książe Władysław Sapieha, Tytus Siengalewicz i Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 132.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 19. posiedzenia jest wyłożony w kancelaryi sejmowej do przegłównięcia.

Sekretarz p. Dr. Stan. Badeni odczytuje spis petycji od Nr. 631 do 655, wniesionych do Sejmu po dzień 16. Października 1883, a przydzielonych następującym Komisjom:

Komisji administracyjnej Nr. 639, 649, 652;

Komisji szkolnej Nr. 632, 644, 653, 654, 655;

Komisji gospodarstwa krajowego

Komisji petycyjnej Nr. 631, 634;

Komisji drogowej Nr 650, 651;

Komisji konkurencyjnej Nr. 633;

Wydziałowi krajowemu Nr. 635, 636, 637, 638, 640, 641, 642, 643, 645, 646, 647, 648.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie uzupełnienia pokrycia wydatków w budżecie na rok 1883.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do Komisji budżetowej Izba ten wniosek uchwała bez dyskusyi.

Z powodu nieobecności p. Polanowskiego przystąpiono do trzeciego punktu porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1882.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakow.

skiego, a przyjmuje tylko je do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych“.

Izba ten wniosek uchwała bez dyskusji.

Wskutek przybycia p. Polanowskiego, Marszałek stawia na porządek dzienny pierwsze czytanie wniosku posła Polanowskiego o sposobie opodatkowania przemysłu gorzelnianego.

P. Polanowski uzasadnia swój wniosek i prosi o odesłanie go do Komisji podatkowej.

Izba ten wniosek uchwała bez dyskusji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze p. Goreckiego na posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego gmin wiejskich Stanisławów-Halicz.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta to sprawozdanie i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy wybór ten uznać za ważny“.

W tym czasie obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka X. biskup Sembratowicz.

Poczem przemawia p. Antoniewicz i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wybór posła Goreckiego jest nieważny.
2. Natomiast wybór posła Dra Dobrzańskiego jest ważny.
3. Sejm przyznaje mandat poselski panu Dr. Dobrzańskiemu“.

Po zamknięciu dyskusji na wniosek p. Romanowicza przemawia zapisany do głosu p. Dzeduszycki i sprawozdawca.

W czasie przemówienia p. Dzeduszyckiego Marszałek obejmuje przewodnictwo.

Następnie przemawia w sprawie sprostowania faktu p. Wodzicki Henryk.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Antoniewicza, który Izba odrzuca, poczem Izba uchwała wniosek Wydziału krajowego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Wierzbickiego, tyżącego się projektu ustawy o szkołach przemysłowych.

Sprawozdawca poseł Wierzbicki uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Doleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby dołożył wszelkich starań, iżby według uchwały sejmowej z dnia 16. Października 1882 r. urządzić się mająca komisya krajowa, dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, wraz ze statutem tej komisji, uzyskała przyzwolenie Wysokiego c. k. Rządu i weszła w życie;

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wspólnie z Kuratoryą dla przemysłu domowego i drobnego wypracował i na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi projekt dla ustawy krajowej o zakładaniu fachowych szkół przemysłowych i urzędzeniu nauki uzupełniającej w kierunku przemysłowym, z zastrzeżeniem dla Wydziału krajowego lub ustanowionego przezeń organu, stanowczego wpływu na kierunek i urządzenie tych szkół.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wspólnie z Kuratoryą dla przemysłu domowego i drobnego, wypracował plan organizacyjny dla *Muzeum przemysłowego krajowego*, oraz wskazał sposób, w jaki potrzebne umieszczenie urządzone lub postawione być może“.

Po przemówieniu p. Weigla, p. Mioszewskego i sprawozdawcy w rozprawie ogólnej przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej i przyjmuje wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania przyjmuje je w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następują sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o petycjach, a mianowicie:

a) Sprawozdanie

komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycyach zarządów szkół przemysłowych w Tarnowie i Przemysłu o udzielenie subwencji na utrzymanie tych szkół.

Sprawozdawca p. Wierzbicki czyta sprawozdanie i następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na szkoły przemysłowe w Tarnowie i Przemysłu wstawia się w budżet krajowy na r. 1884 dla każdej z tych szkół z osobna:

a) subwencję zwyczajną w wysokości 500 zł.; — razem przeto 1.000 zł. w. a.

b) subwencję nadzwyczajną na sprawienie dalszych środków naukowych w wysokości 200 zł. dla każdej — więc razem 400 zł. w. a.

2. Zastrzega się dla Wydziału krajowego prawo dozoru i kontroli tak co do udzielanej nauki jak i sposobu użycia przyznanej subwencji.

3. Zarządy tych szkół obowiązane będą składać rachunek z poczynionych na szkołę wydatków i przedkładać budżet szkolny Wydziałowi krajowemu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego przyjmuje Izba en bloc wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje je w trzecim czytaniu.

b) Sprawozdanie

komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie w sprawie udzielenia subwencji na szkołę przemysłową i warsztat zawodowy w Stanisławowie.

Sprawozdawca p. Wierzbicki czyta sprawozdanie i następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wstawia się w budżet krajowy kwotę 700 zł. w. a. na szkołę przemysłową w Stanisławowie, gdyby takowa w r. 1884 powstała.

2. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby tenże wspólnie z Kuratorją dla przemysłu domowego i rękodzielniczego zbadał stosunki miejscowe, a jeżeli się okażą warunki po temu odpowiednie, ażeby poczynił starania, iżby w Stanisławowie założony być mógł warsztat wzorowy jednego lub dwóch rękodzieł z działu wyrobów drewnianych“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego przyjmuje Izba en bloc wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje je w trzecim czytaniu.

c) Sprawozdanie

komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji Dyrekcyi szkoły przemysłowej w Drohobyczu o udzielenie subwencji na rzecz szkoły przemysłowej w Drohobyczu.

Sprawozdawca p. Wierzbicki czyta sprawozdanie komisji z następującem wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wstawia się w budżet krajowy na r. 1884 jako subwencję dla szkoły przemysłowej w Drohobyczu kwotę 500 zł., zastrzegając dla Wydziału krajowego prawo dozoru i kontroli tak co do sposobu udzielania nauki jak i użycia przyznanej subwencji.

Protokół 20. posiedzenia.

2. Dyrekcyja szkoły przemysłowej w Drohobyczu obowiązana będzie składać rachunek z wydatków poczynionych na szkołę i przedkładać budżet szkolny Wydziałowi krajowemu“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego przyjmuje Izba en bloc wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje je w trzecim czytaniu.

d) Sprawozdanie

komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji Rady administracyjnej szkoły przemysłowej w Sokalu o udzielenie subwencji szkole przemysłowej w Sokalu.

Sprawozdawca p. Wierzbicki czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na szkołę przemysłową w Sokalu wstawia się w budżet krajowy na rok 1884. subwencję w wysokości 700 zł. w. a., zastrzegając dla Wydziału krajowego prawo dozoru i kontroli tak co do udzielanej nauki, jak i sposobu użycia przyznanej subwencji.

2. Rada administracyjna szkoły przemysłowej w Sokalu obowiązana będzie składać rachunek z wydatków poczynionych na szkołę i przedkładać budżet szkolny Wydziałowi krajowemu“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego przyjmuje Izba en bloc wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje je w trzecim czytaniu.

e) Sprawozdanie

komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji Towarzystwa tatrzańskiego w sprawie udzielenia subwencji na szkołę snycerstwa w Zakopanem.

Sprawozdawca p. Wierzbicki czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wstawia się w budżet krajowy na rok 1884. kwotę 600 zł. dla Towarzystwa tatrzańskiego jako subwencję dla szkoły snycerstwa w Zakopanem.

2. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby poczynił starania, iżby sprawa subwencyonowania szkoły przemysłu artystycznego drzewnego w Zakopanem uregulowaną została i aby w tym celu Wydział krajowy wszedł w rokowania z c. k. Rządem“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego przyjmuje Izba wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania przyjmuje je w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o potrzebie uchwalenia kredytu dodatkowego na pokrycie niedoboru z roku 1882.

Sprawozdawca p. Goldman uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie niedoboru z roku 1882 wstawia się w budżet na rok 1884 jako kredyt dodatkowy kwotę 97.000 zł.“

Zabiera głos p. Chrzanowski i wnosi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił Dyrekcyi skarbowej i Urzędowi podatkowemu, iżby przy poborze podatków i dodatków wykonywały obowiązujące uchwały finansowe i wszelką kwotę wnoszoną

przez podatkującego rozrachowywały na poczet podatku, dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego w stosunku oznaczonym przez obowiązujące uchwały finansowe, to jest z złożonej przez podatkującego kwoty pobierając jeden złoty na poczet podatku państwowego, równocześnie z tejże kwoty pobierały oznaczoną ustawami finansowymi ilość centów na poczet dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego.“

Poczem przemawiają p. Henryk Wodzicki, p. Wereszczyński i p. Męciński, który wnosi odeślanie wniosku p. Chrzanowskiego do komisji budżetowej.

Wreszcie przemawia jeszcze raz p. Chrzanowski i sprawozdawca.

Izba przyjmuje wniosek komisji budżetowej i odsyła wniosek p. Chrzanowskiego do tejże komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie udzielenia pożyczki Zgromadzeniu PP. Benedyktyn w Przemyślu na rozszerzenie budynku szkolnego.

Sprawozdawca poseł Romanowicz uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawę pożyczki na rozszerzenie budynku dla szkoły PP. Benedyktyn w Przemyślu przekazuje się ponownie Wydziałowi krajowemu do wszechstronnego zbadania, zwłaszcza zaś do przeprowadzenia rokowań z gminą miasta Przemyśla o przyezynienie się z jej strony do wydatku na ten cel.

O wyniku tego dochodzenia i tych rokowań Wydział krajowy zda sprawę na następnej sesji sejmowej i poczyni odpowiednie wnioski“.

Izba ten wniosek uchwała bez dyskusji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji drogowej w sprawie dalszej budowy drogi z Rozwadowa do Nadbrzezia.

Sprawozdawca poseł Czajkowski uwolniony od czytania sprawozdania czyta wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w wykonaniu ustawy z 9. kwietnia 1875 po wykończeniu drogi z Niska do Rozwadowa, przystąpił do dalszej budowy drogi krajowej z Rozwadowa do Nadbrzezia.

Niniejszem sprawozdaniem załatwia się petycje do l. 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 199, 200, 201, 202, 203, 415, 416“.

Głos zabierają p. Jan Tarnowski i sprawozdawca, poczem Izba uchwała wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublańskiego.

Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz Edward uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek następujący:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie szkół rolniczych w Dublanach i folwarku dublańskiego z dnia 1. Października 1883. L. 48.062.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na przysposobienie materyałów do budowy gmachu szkolnego dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach kredyt do wysokości 8.000 zł. w. a. na r. 1884“.

Następnie rezolucję:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przy budowie gmachu szkolnego w Dublanach zbadał sprawę wewnętrznych komunikacji i możliwość, w obec uznanej przez Komisję gospodarstwa krajowego konieczności, umieszczenia tamże Dyrekcyi“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i przyjmuje wnioski komisji w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje je w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie oznaczenia granic okręgu Trybunału I. instancyi w Brzeżanach ustanowić się mającego.

Sprawozdawca poseł Fruchtman uwolniony od czytania sprawozdania czyta wniosek komisji prawniczej:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy §. 1. ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873 Nr. 62 Dz. u. p. oświadcza c. k. Rządowi:

1) Że do okręgu c. k. Trybunału I. instancyi w Brzeżanach przydzielone być mają:

a) z okręgu Trybunału I. instancyi w Złoczowie okręgi Sądów powiatowych w Brzeżanach, Kozowej, Chodorowie, Podhajcach, Rohatynie, Bursztynie i Przemyślanach;

b) z okręgu Trybunału I. instancyi w Tarnopolu okręg Sądu powiatowego w Wiśniowczyku.

2) Że okręg c. k. Sądu powiatowego w Bóbrce ma być wydzielonym z okręgu c. k. Trybunału I. instancyi w Złoczowie i przydzielony do okręgu c. k. Sądu krajowego we Lwowie“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i przyjmuje wniosek komisji w drugim czytaniu, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje go w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji konkurencyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem nowej ustawy konkurencyjnej kościelnej. Sprawozdawca Dr. Rittner.

P. Grocholski wnosi usunięcie tego przedmiotu z porządku dziennego.

Izba ten wniosek uchwała.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 3 i $\frac{1}{4}$ i naznacza następne na środę dnia 17. Października 1883. z następującym

porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie komisji sejmowej wybranej dla wniosku posła Grocholskiego w przedmiocie ograniczenia dowolności w dzieleniu gruntów włościańskich i zmiany prawa spadkowego.

Sprawozdawca poseł Pilat.

2. Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zakładania niższych szkół rolniczych.

Sprawozdawca poseł Langie

3. Sprawozdanie komisji bankowej o wniosku posła Henryka Wodzickiego z rezolucją do c. k. Rządu w sprawie kas oszczędności, aby przy przestrzeganiu przepisów regulatywu z r. 1844. uwzględniano wszystkie istniejące w naszym kraju stosunki kredytu pieniężnego.

Sprawozdawca poseł Goldman.

4. Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie noweli do ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. L. 250 Dz. u. i rozp. kraj. i o wniosku posła Euzebiusza Czerkawskiego do ustawy o zakładaniu, urządzaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, tudzież o obowiązku posyłania do nich dzieci.

Sprawozdawca poseł Czerkawski.

5. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach szpitali krajowych na rok 1884.

Sprawozdawcy: poseł Hausner i Dr. Badeni Stanisław.

Marszałek krajowy:

Dr. Zybkiewicz w. r.

Sekretarze:

Siengalewicz w. r.

Dr. St. hr. Badeni w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu po dzień 16. Października 1883.

631. Gold Chaje, dzierżawczyni myta w Ottynii i Tyśmienicy, przez p. ks. Sawę o spust czynszu dzierżawnego z powodu strat.
632. Wydział powiatowy w Buczacu, przez p. Błażowskiego o przeniesienie siedziby c. k. Rady szkolnej okręgowej z Czortkowa do Buczacza.
633. Urząd parafialny obrz. łąc. w Sanoku, przez p. Słoneckiego, w przedmiocie konkurencji kościelnej.
634. Gmina Jodłówka z Przysiółkami Kozłówki i Nasalowa, przez p. ks. Kopycińskiego, z żaleniem na obecnego właściciela dóbr Jodłówka, by mu zakazano paść bydło po ementarzu.
635. Rewakowicz Alfred, nauczyciel w Ulanowie, przez p. Stan. Jędrzejewicza o zapomogę.
636. Turzański Józef, gr. kat. kapelan w Miłkowie, przez p. Kowalskiego.
637. Mayer Ewelina, wdowa, przez p. Kowalskiego o zapomogę.
638. Dykas Tomasz, uczeń akademii sztuk pięknych we Wiedniu, przez p. Małeckiego o zapomogę.
639. Gmina Rożniatów, przez p. Hoppena, o wolny pobór surowicy solnej dla bydła.
640. Kamiński Zdzisław, akademik, przez p. Żarskiego, o zapomogę na ukończenie nauk.
641. Komitet budowy szkoły w Czortkowie, przez p. Podlewskiego, o subwencyę na ukończenie budowy.
642. Komitet spółki wodnej w powiecie Mieleckim, przez p. Skałkowskiego, o przeniesienie udzielonej w r. 1882 subwencyi 8000 zł. do budżetu na rok 1884.
643. Gmina miasta Sądowej Wiszni, przez p. Stanisława Stadnickiego, o subwencyę i bezprocentową pożyczkę na budowę szkoły.
644. Nauczyciele szkoły ludowej w Kamionce Strumiłowej, przez p. Wasilewskiego, o uregulowanie płac.
645. Komitet cerkiewny w Trościańcu, przez p. Siengalewicza, o jednorazową zapomogę.
646. Rada szkolna miejscowa w Trościańcu, przez p. Sięgalewicza, o jednorazową zapomogę.
647. Dziubiński Wład., kierownik zakładu tokarsko-rzeźbiarskiego w Krasnem, przez p. Kopycińskiego, o subwencyę.
648. Spółka wodna dla regulacji Wisłoka, przez p. Merunowicza, by uchwalone raty pożyczki przenieść z lat 1882, 1883 i 1884 na 1884, 1885 i 1886.
649. Wydział powiatowy w Mościskach, przez p. Stan. Stadnickiego, o przyznanie Wydziałom powiatowym mocy egzekucyjnej.
650. Wydział powiatowy w Tarnowie, przez p. Sanguszkę, o zmianę §. 12 ust. drogowej.
651. Wydział powiatowy w Dąbrowie, przez p. Męcińskiego, jak wyżej.
652. Ten sam przez p. Męcińskiego o zaprowadzenie produkcyi i sprzedaży soli bydłowej.
653. Ten sam przez p. Męcińskiego o zniesienie chajderów.
654. Wydział powiatowy w Mościskach, przez p. Stadnickiego, o zniesienie chajderów.
655. Wydział powiatowy w Tarnowie, przez p. Sanguszkę, o zniesienie chajderów.

